

Dk - DIALOG

Cena 12,- Kč

Pro členy Demokratického klubu zdarma

ÚVODNÍ SLOVO

Člověka popadá vztek nad zmařováním světa. Vždycky byli a budou padouši a kořistní zájmy a selhání chybučících lidí. To je lidské a snahy o „sluneční stát“, které byly, od Platóna přes Moora ke komunistům a eugenikům, šíleným nápadem. Neměnné dokonalosti nelze dosáhnout v pozemském světě plynoucího času, snad jen „tam na Výsostech“, kde se čas zastaví vplynutím do věčnosti. Zde na Zemi „Čas mění vše i časy“ - jednou k lepšímu, jindy k horšímu. Doufejme, že Kollár byl jasnozřivý, když věřil, že čas k vítězství vede Pravdu, když, „cesta křivá lidi jen, člověčenstvo svěsti nemůže - co sto roků bludných hodlalo, zvrtné doba“. Doufejme, protože nyní jsme nesporně na trajektorii sestupné, ve století bludném, kdy jako by lidstvo v ozvuku Erbenových pohádek „politó bylo mrtvou vodou, aby za obrovských obětí srostlo v nový globální, planetární celek“, který by pak ožil „polit jsa jakousi, zatím nezjevnou vodou živou“. Doufejme – oběti jsou velké a narůstají. Byly by děsivé i jako ztráty plánované (vedlejší třísky, co létají, když se kácí les starého světa) a hrozí apokalypsa, pokud se vymykají z plánované kontroly „majitelů klíčů“, těch, kdo ovládají kontrolní mechanismy světa naší doby. Doufejme – protože to, co se, alespoň podle mediální prezentace, děje po světě, vysoce překonává běžné padoušství a kořistnictví, natož chybování probořujíc se do dimenze sociálního kataklyzmatu.

Mnozí soudí, že se přestavuje architektura světa, architektura států, společenství, kontinentů výrazněji než po první i druhé světové válce, že jsme svědky a součástími zrodu a zániku států, impérií, geopolitických bloků. Impéria se rozvolňují, obří státy tendují ke štěpení na menší, lépe spravovatelné celky, které se spojují v nová společenství regionů naplňující Palackého naděje o autonomii ve velkém domě (evropském). V neklidném utváření nových států se efemérně naplňují ambice separatistů i „ujeté“ nápady zakladatelů „Lieberlandů“. Malé státy se propojují uniemi a obchodními smlouvami alespoň do „civilizačních bloků“, když se celoplanetární civilizace ukázala zatím jako zřejmě nereálná. Roste tak

hrozba Huntingtonova střetu civilizací a v chaosu ohraničujících se prostorů i lámajících se geopolitických ker bloudí zástupy „nicotných“ běženců prchajících z apokalyptických bojišť i snažících se proniknout zavírajícími se branami do zaslíbených světů bezpečí a blahobytu a nechat za sebou a za svými dětmi genocidy, hladomory a desperátní teror, jak je naturalisticky načrtli tvůrci poslední filmové verze Noemovy archy. Mnozí se však obávají, že nešťastníci hrozí vnést nákazu genocid, hladomorů, teroru a úpadku do území ještě blahobytně pokojných. A další, lhostejní k běžencům, se v praskotu lámajících se geopolitických ker děsí, zda linie zlomu projde od nich vlevo, či vpravo, či zda jejich společenství rozetne – i Česká republika patří k hraničním oblastem, po jejichž hranicích či jejichž teritoriím „to“ pukne – takže znovu slovy básníka, „na kraji pohrom, v srdci dále se Česká země ocitá“.

Avšak horší geopolitických praskotů a přestaveb je přepisování mravních kodexů, borcení architektury hodnot. Jako by i vyspělé bloky světa byly strhávány do víru rebarbarizace a refeudalizace. Moc si dělí a území drancují novodobí lenní páni z rodu loupeživých rytířů postrádající vznešenost, nectící vyšší moc ani službu, jen moc bezuzdnou a věrolomnost. A zákony lidskosti strhávají do krvavé bažiny vraždy v kostelích, teroristické útoky na měkké cíle, zruďné vraždy dětí. Nic není svaté, posvátné, nedotknutelné, když příliš mnozí snaží se vyhostit ze světa vyšší princip mravní i „slabost“ milosrdenství i „veteš“ cti. Tak chutná Moc!

Lze vůbec něco učinit pro demokracii, pro tuzemsko a jeho společenství, pro lidskost budoucnosti – něco jiného než zavřít oči a popřít hrozby reality, která zuří již jen „pár kilometrů“ od nás na Ukrajině, doráží na nás vlnami uprchlíků, sápe se po nás nestoudností ruské Moci i mrzačí nás výsměšností autokratů a oligarchů? Když i ČR je zasažena nejen překreslováním map, představbou geopolitiky, opakovaným borcením „architektury“ politického systému, politické scény, ale především přepisováním kodexů, borcením „architektury“ hodnot, jejich krizí, vyhasínáním loajality, sounáležitosti, zodpovědnosti, víry v právní řád, demokratické uspořádání – když mizí vůle k demokracii, k závazkům mravnosti, k občanství a přijatelným stává se poddanství, bezprávi, pohodlné přežívání, masivní manipulování. Tato otázka se týká i Demokratického klubu a jeho dalšího směřování.

Je třeba být pevný, jednoznačný v základních názorech – nepropadat malomyslnosti ani poráženeckému relativismu, že „možná i na té které nepravdě, nemravnosti, nestoudnosti, mediální manipulaci něco je a dá se tolerovat, lze si na ni zvyknout, lze s ní spolupracovat k čemusi lepšímu“. Ne – není a nelze, jsou to cesty do pekel. Proto jsou nezbytná jasná stanoviska: k demokracii, k Ukrajině, k buranokracii, k centralizaci nekontrolovatelné moci ... To se týká i geopolitického postoje. Nemůžeme být sami jakýmsi neutrálním nárazníkem mezi EU a Ruskem, proto musíme být jednoznačně (byť se vši svobodnou kritičností) s EU, abychom nebyli znovu Ruskem pozřeni. Měli bychom v protikladu k bující občanské laxnosti usilovat o komunikační platformu, podporovat demokratickou diskusi a spolupráci všech obdobně demokraticky smýšlejících uskupení. Diskutovat a pojmenovávat dehumanizující trendy ve společenském i firemním životě, banální antidemokratická zla, která se ve společnosti šíří.

V diskusi o uprchlících bychom měli oponovat postojům, že „jsou to chudáci, ale republiku si rozvracet nedáme“. Uprchlíci jsou před branami a neměli bychom zastávat pozice někdejších antiimigračních eugeniků v USA, kteří bili na poplach před imigrací degenerovaných a rozvratných živelů z jihovýchodní Evropy – Židů, Italů a Slovanů. Bezpečnost lze zajistit i při projevení lidskosti a milosrdenství. Nezbytná je však účinná práce s běženci nejen na státní, ale především na komunitní úrovni. Důležitější než „přijmout/nepřijmout“ je „jak dál, jak pomoci a bezpečně včlenit“. Tento apel je o to závažnější, že ČR komunitní programy „neumí“ a opakovaně v nich selhává – v integraci postižených dětí i Romů, v podpoře pečujících rodin, v kompetencích a prostředcích obcí pro práci s ohroženými lidmi, v integrovaných komunitních službách pro lidi se zdravotním postižením, na zdravotně sociálním pomezí služeb, v (ne)rozvinutosti komunitní psychiatrie, v nesmyslných amnestiích do nepřipraveného terénu. Je stejně zlé uprchlíky nepřijmout jako je zmarnit, nechat padnout bez účinné obecní podpory, tak jak se to stalo „obětem“ vyhnaným z kriminálu bez šance na resocializaci onou pseudoamnestií v roce 2013. ČR bohužel stále umí lépe ústavy a vyloučená gheta než společenské začleňování, a to především „svých vlastních“ lidí, nejen běženců prosících o záchraně přístřeší – to je velké téma pro český demokraticismus!

Měli bychom razantně podporovat nezbytnost pevných hodnotových systémů a pozitivní vliv náboženství bez „extremistů a radikálů“ a přispívat k diskusi o hranicích a projevech extremismu, radikalismu. Stále jasněji se ukazuje, že jedním z nejmocnějších zdrojů skutečné demokracie, demokratického nepozbytné důstojnosti a hodnoty všech lidských bytostí, schweitzerovské úcty k životu je náboženský koncept vyššího principu mravního, nesmrtelné duše, svobodné vůle, svědomí, osobní zodpovědnosti. Hrozivě se přesvědčujeme, že bez těchto atributů nelze čelit zmařování celých společenských skupin, biologicko-ekonomickému redukcionismu, zneužití státu jako firmy s despektem k zátěži „přestárlých, přemnožených a nepotřebných“. Lze být ateistou i ateistickým demokratem ve společnosti vybudované a fungující v duchu transcendentální etiky – nelze ubránit demokraticismus a humanistickou demokracii v zásadně ateistické společnosti, která transcendenci odmítla a nechala ve veřejném prostoru včetně politiky vyhasnout. Čímž není řečeno, že bigotní teokracie, náboženský fanatismus a extremismus nejsou strašná zla (stejně jako extremismus politický) – jako ve všem jde o míru a zneužitelnost. Jsem hluboce přesvědčen, že naprostá většina věřících, alespoň velkých náboženství, jistě křesťanství, židovství, islámu, ale též náboženství východních, souzní v každodenním životě díky transcendentální etice přirozeněji a více mezi sebou navzájem než se svými extrémisty či s militantními ateisty.

Měli bychom usilovat o růst demokraticismu v české společnosti její decentralizací a debyrokratizací s posilováním role obcí, spolků, regionů i klíčových fenoménů – zodpovědnosti, solidarity a vůle ke smyslu existence osobní, rodové, obecní. V tomto duchu bychom měli též diskutovat a posilovat demokraticismus všedního dne – odmítat sociální vyloučení, vytváření jakési druhé kategorie občanů - lidí starých, chudých, nemocných, se zdravotním postižením - diskutovat a zlepšovat systémové podmínky přístupu k těmto lidem ve školství, zdravotnictví, sociálních zařízeních a záležitostech i v dalších oblastech.

Vůči geopolitickým střetům a velké domácí politice bychom měli zastávat jasné postoje, ale těžiště aktivity by se mělo posunout do každodennosti. Demokracii a demokratismus je nejen v České republice nutno bránit a obnovovat zdola, od hodnotové zásadovosti i lidské slušnosti všedního dne. ČR potřebuje skutečné demokraty, kteří naplňují, že „kdo, když ne my, a kdy, když ne teď“ nejen ve vládě a parlamentu, nejen šíří v médiích a justici, ale především v základech společenské pyramidy – ve školách, v obcích a rodinách. Jde nejen o to, aby lidé – voliči poznávali autokraty, populisty, antihumanisty a volili demokraty, ale především o to, aby svým životem osobním, rodinným, pracovním, pospolitým demokratismus přejali, aby demokracii zcela přirozeně zdola rozvíjeli a nenechali si ji od nikoho brát jako samozřejmou část sebe sama – včetně zodpovědnosti, milosrdenství a sounáležitosti.

Zdeněk Kalvach, červen 2015

K RŮZNÝM POJETÍM PRÁVA

Právo je možno definovat různým způsobem. Vždy se však musíme vyrovnávat s účelem a se spravedlností, které jsou právu blízké a s ním často zaměnitelné. Platí to zejména o spravedlnosti. Přístup k právu a spravedlnosti vystihuje dobře historka o dvou významných amerických soudcích – Holmesovi a Handym. Po společném obědě nasedl soudce Holmes do fiakru a odjížděl. Handy v záchvatu nadšení se za ním rozběhl a zvolal: „Čiňte spravedlnost“. Holmes dal zastavit a odpověděl: „Od toho tu nejsem. Jsem tu proto, abych aplikoval právo“. Je to starý spor mezi pozitivisty a iusnaturalisty. Zatímco pozitivisté striktně podřizují spravedlnost zákonu a jedině tak je možné postupovat po právu a konat tudíž spravedlivě, stoupenci přirozeného práva mají tendenci hranici práva jako souboru platných norem nebo uznávaných obyčejů a zvyklostí vykládat nebo i korigovat podle vyšších principů, mezi něž patří i ochrana lidských práv a svobod. Spravedlnost je však vždy spojena s výměrou svobody a rovnosti, s pojetím liberálního státu.

Tyto rozdílné přístupy jsou především teoretické a interpretační, jsou obecné a nejsou spojeny jen s právní kulturou kontinentální nebo jen s právní kulturou angloamerickou. Platí pro obě právní kultury i jejich různé modifikace. Vývoj práva v angloamerickém světě a v kontinentální Evropě se liší. Vyazuje podstatné rozdíly, nedává však jednoznačnou odpověď na úspěšnost toho či onoho systému. Mohli bychom se také ptát, zda právo právníků a právo soudcovské je lepší než závazná a obecně platná pravidla chování a jejich konkretizace a aplikace soudy a úřady. Jinými slovy, je lepší právo anglické, či kontinentální.

V našem současném světě, stejně jako vždy v minulosti, je právo právníků možné jen tehdy, je-li plně akceptováno a zaštitěno nějakou společenskou autoritou, která má nejen vůli názory právnických autorit respektovat, ale jako právo je realizovat. Dnes jsou takovou autoritou státy a jejich orgány, které mají dostatečnou kapacitu k tomu, aby v zákonodárném, správním i soudním procesu slyšeli i druhou stranu, neboť zásada „audiatur et altera pars“ je jednou z nejstarších právních zásad nejen soudního procesu, ale každého právního jednání.

Různosti obou systémů práva odpovídají i principy panství práva (Rule of Law) a právní stát.

Když Hayek (Cesta do otroctví) tvrdí, že panství práva bylo vědomě rozvíjeno jen v liberálním věku, dovolává se shodné myšlenky Voltaira a Kanta, že člověk je svobodný, nemusí-li poslouchat žádnou osobu, nýbrž pouze právo (zákon). Otázkou však zůstává, jaké právo máme na mysli. V kontextu doby měli uvedení autoři patrně na mysli nikoli panství práva v anglickém pojetí, ale právo jako soubor normativních pravidel, jemuž má být státní moc podřízena, nikoli nadřízena. Vláda práva a právní stát jsou v atlantickém společenství dva historicky různé přístupy k právu. Oba však sledují v dobrých časech stejný cíl: Žít v lidském společenství v rámci obecně akceptovaných a přijatých pravidel a vzorů jako svobodní občané.

Naznačme nyní rozdíly v pojetí panství práva a právního státu. Panství práva (rule of law) je základní doktrínou anglického práva, kterou vysvětluje Dicey tak, že podle tohoto principu jsou si všichni lidé rovni před právem bez ohledu na to, zda jsou úředními osobami, nebo nikoli (s výjimkou panovníka). Proto i úřední akty (akty úředních osob, akty veřejné moci), jimiž se provádějí příkazy výkoné moci, jsou podrobeny řádným soudům, které podle nich rozhodují podle obecného práva (common law), které tvoří vedle práva ekvity, práva obsaženého v zákonech, speciálního práva a práva civilního prameny anglického práva. O common law se v Anglii říká, že je to zdravý rozum společnosti, který krystalizoval a byl formulován našimi předky. Není to právo lokální ani výsledek legislativní činnosti. Blackův Právní slovník označuje common law obecně jako angloamerické právo soudcovské, angloamerické právo vůbec (na rozdíl od civil law, kontinentálního práva). Na rozdíl od statutárního práva tvořeného zákonodárnými sbory, obsahuje common law soubor zásad a pravidel vztahujících se ke konkrétním situacím a rozhodnutí ve věci ochrany osob a správy majetku. Odvozují svou autoritu pouze ze starobylých obyčejů a zvyklostí nebo z rozhodnutí soudů, které uznávají, potvrzují nebo provádějí tyto obyčeje a zvyky. Common law bylo základem pro celé zákonné právo (statutory law) a soudcovské právo (case law) Anglie a jejich amerických kolonií před americkou revolucí. Potud Black.

V kontinentální Evropě se vlivem idejí francouzské revoluce a myšlenek o dělbě moci vyvíjí vztah práva a moci odlišně. Evropský liberální stát postupně dochází k představě právního státu a tato představa se v poválečném demokratickém prostředí dále modifikuje různými dalšími aspekty (demokratický právní stát, demokratický a sociální právní stát). Z hlediska právní vědy je právním státem stát, jehož právní řád je relativně obsahově určitý a instituce k zabezpečení dodržování tohoto řádu jsou stanoveny. Především musí být práva a povinnosti jednotlivců v zákonech precizně stanoveny a jejich prosazování garantováno odpovídajícími institucemi. Proto musí být právní stát ústavním státem, který je opakem státu policejního. Dnes převažuje pojetí materiálního právního státu, který respektuje a dbá na prosazování určitých hodnot, které bývají vyjádřeny různě formulovanými principy a tvoří součást ústavního pořádku (listina základních práv a svobod) nebo procesních předpisů, popř. vyplývají z rozhodnutí soudů. Hlavní funkce právního státu je podřízení svrchované politické moci právním

procedurám a zároveň v omezení této moci uceleným katalogem lidských práv a svobod. Z hlediska tvorby a realizace práva převažuje u právního státu kontinentálního typu jako dominující pramen práva ve formálním slova smyslu už od dob kodifikací v devatenáctém století zákon. Jinak řečeno právní stát je založen na uplatňování legality, a to i vůči orgánům veřejné moci. V materiálním pojetí právního státu k tomu výrazně přistupuje i kritérium legitimacy, tj. ospravedlnění práva, určitého právního chování. V současné době se klade důraz na požadavek demokraticky vytvářeného práva.

Demokraticky vytvářet právo v současném právním státě se přiznává především nejvyšším zastupitelským sborům, které tak činí formou ústavních a zákonných předpisů. Jejich provedení se přiznává výkonné moci – vládě, ministerstvům a ostatním správním úřadům. Aplikace právních předpisů na konkrétní případy se přiznává soudům a správním úřadům. Zvláštní postavení mají samosprávné instituce. Územním přiznává čs. právní řád právo vydávat i právní předpisy ve věcech jejich samostatné působnosti, nikoli však mimo zákony, ale v souladu s nimi.

Kritika stavu dnešní legislativy je oprávněná a dnes obecně sdílena v právní i politologické a ekonomické literatuře. Přemíra zákonů a jejich prováděcích předpisů, jejich nízká legislativní úroveň, nesrozumitelnost, nesystémovost, jakož i časté novelizace činěné i formou tzv. přídavků k jiným zákonům činí právní řád nestabilním, snižují vůbec možnost aplikace právních předpisů a velké obtíže dělají i smluvním stranám, které dnes prakticky bez advokáta se vystavují nebezpečí postihu, kterým může být např. smluvní pokuta, neplatnost smlouvy. Domnívám se však, že základní nedostatek tvorby práva a akceptace jiných pramenů než psaných norem není v demokratickém zřízení státu, ale v celé řadě historicky podmíněných skutečností, mezi nimiž důležitou roli hrají kodifikace soukromého práva, obchodního práva a trestního práva v devatenáctém a dvacátém století, které přinesly převratné ekonomické a sociální změny. Složitost sociálních systémů a řešení jejich problémů vedlo i k renesanci veřejného práva a k jakési petrifikaci rozdělení práva na soukromé a veřejné, přičemž růst objemu veřejného práva a jeho významu na úkor práva soukromého, založeného na konsensu stran, je alarmující. Forma jednostranného rozhodování příliš připomíná manažerské postupy a vztahy nadřízenosti a podřízenosti, které do práva nepatří. Rozsáhlé pravomoci státní moci vytvářet veřejné právo vlastně toto právní odvětví neustálými proměnami poškozují, stejně jako přemíra zákonodárné moci. Připomenu historiku ze zasedání výboru jednoho zastupitelského sboru, kde se za účasti expertů posuzoval návrh důležitého zákona. Jeden z poslanců na relevantní připomínky významného právního teoretika odpověděl asi takto: „Zákony tu dáváme my, a proto je schválíme tak, jak to v dané chvíli my považujeme za nejlepší.“ Co je ono právo právníků v klasickém římském právu vyjádřeno titulem *respondere ex auctoritate principis* - udílet dobrá zdání (právní rady) jménem císaře? Uvážíme-li, že i v angloamerickém právu tzv. *statute law*, čili zákonné právo se stále více uplatňuje a nahrazuje staré *common law*, je nutné hledat cestu k řešení kritizovaných jevů především v hledání nových efektivních postupů při legislativní činnosti. Předpokladem nových postupů je také důsledné omezení, ba vyloučení paternalistických tendencí ve státě. Takové tendence vedou k posilo-

vání veřejného práva a jeho prostřednictvím k představě, že právem lze měnit skutečnost. Legislativa liberálního státu by ani náznakem neměla připomínat socialistické centrální plánování. Jestliže Marx při své kritice liberálního státu 19. století uvedl, že mu takový stát připomíná nočního hlídače, je to výstižné a podle mého názoru nikoli pejorativní konstatování o mezích státu v péči o lidské blaho. Většinu ostatních problémů by neměl regulovat stát materiálně, ale jen procedurálně jako rovnováhu mezi jednotlivcem a společenstvím za pomoci principu subsidiarity.

Měli bychom si uvědomit a znovu připomínat, že právo sice může být vyjádřeno různými prameny, může být psané i nepsané, zákonné i soudní, mezinárodní a národní, ale že jeho základem by měly být vztahy mezi svobodnými jednotlivci, kteří se právu dobrovolně podřizují a jejichž vzájemné vztahy se řídí dohodou. To je právo soukromé. Právo veřejné je namísto pouze tam, kde jde o prokazatelný veřejný zájem a věc nelze řešit jinak. Koneckonců moderní veřejná správa jako typický reprezentant veřejné moci to dokazuje. Už není jejím charakteristickým znakem, že jde o moc nařizovací a výkonnou, ale především, že jde o službu občanům, která se může projevat různými formami a jejíž činnost je důsledně kontrolována soudy. Reformy veřejné správy, zejména v zemích angloamerického práva, které nezná rozdíl mezi soukromým a veřejným právem, dokazují, že je možné a efektivní svěřovat péči o veřejné statky a blaho občanů do soukromých rukou. Tyto tendence se začínají realizovat i v našich podmínkách v rámci zlepšování a modernizace veřejné správy v souladu se zásadou dobrého vládnutí (good governance).

Dušan Hendrych, listopad 2014

MODERNÍ DEMOKRACIE A RASOVÁ IMAGINACE

Málokterý koncept ovlivnil tak silně moderní dějiny jako rasové členění lidstva. Bez přehánění lze říci, že pojem rasy změnil dějiny světa. Nástup rasové doktríny v devatenáctém století poté, kdy se rozšířil z odborných a akademických kruhů mezi širší vrstvy obyvatelstva, dodal mezietským vztahům úplně novou kvalitu spočívající v extrémním vyhocení vzájemného nepřátelství. O osudu rasové antropologie tak, jak se praktikovala v nacistickém Německu, rozhodl výsledek druhé světové války. Vzhledem k závažnosti tématu je proto trochu zarážející, že v současné době neexistuje ve světové literatuře žádné odborné dílo, které by se celistvě zabývalo problematikou vzniku a vývoje rasového myšlení, a i z tohoto důvodu přetrvávají v této souvislosti mnohé mýty, stereotypy nebo omyly, které jsou často nedůstojné akademického prostředí.

Z historického hlediska představuje rasové myšlení relativně nový fenomén, který se zrodil prakticky až na přelomu osmnáctého a devatenáctého století. Předcházející století jej neznala. Antičtí, středověcí a většina raně novověkých autorů byla přesvědčena, že povaha lidského těla je dána čistě vlivem klimatu a přírodního prostředí. V osmnáctém století Evropané zaznamenali, že velké migrace, přesuny lidských populací mezi kontinenty a různými klimatickými pásmy,

nemají žádný zásadní dopad na jejich vzhled a fyzické a mentální dispozice. Lidské tělo začalo být považováno za něco velmi rezistentního a konstantního, co vzdoruje vnějším přírodním vlivům a jehož povaha přímo ovlivňuje historické osudy příslušné populace. V tomto smyslu napsal krátce před Francouzskou revolucí orientalista a cestovatel Constantin Volney, že evropské a asijské národy mají dějiny vepsány ve svých tvářích.

V závěru osmnáctého století se dostávají do módy pod vlivem rozvoje a rostoucí autority přírodních věd rasové klasifikace lidstva. První známé rasové členění zveřejnil již koncem sedmnáctého století François Bernier, francouzský lékař, který působil řadu let v Indii na dvoře Velkých Mughalů, ale největší proslulosti dosáhl Johann Friedrich Blumenbach, jehož klasifikace lidských ras z roku 1775 zahrnující rasu kavkazskou, mongolskou, etiopskou, malajskou a americkou se s jistými modifikacemi používá dodnes.

Vědecky v zásadě relevantní snaha rozčlenit lidstvo do odlišných skupin na základě biologicky vymezených a dědičných znaků se stává rasismem či rasovou ideologií tehdy, pokud je zmíněná vnitrodruhová klasifikace využita k prosazení či ospravedlnění sociální hierarchie a k reprodukci sociální, politické nebo ekonomické nerovnosti, to znamená, jestliže je sociokulturní sféra redukována na pouhé somatično. Soustava rasové hierarchie tak, jak se vytvořila v západních vizích v prvních desetiletích devatenáctého století, reprezentovala globální metaforu světa, který zrodila západní koloniální expanze. Nápadná nerovnoměrnost světového ekonomického vývoje, bohatství v dynamických městech Anglosasů, stagnace v obchodních střediskách Středomoří, Orientu a Latinské Ameriky a prehistorická zaostalost v nitru Afriky, představovaly obdobně jako výsledky válečných konfliktů silný argument ve prospěch zásadní odlišnosti v rasových dispozicích, výhodách rasové čistoty a zhoubnosti rasového míšení. Rasa se stala privilegovaným nástrojem poznání a pochopení dramatických změn probíhajících ve světě na počátku moderního věku. Zároveň rasa a idea rasové hierarchie představovala velkou výzvu pro rodící se západní demokratický řád, jehož základní postulát, totiž rovnost všech lidí, zpochybňovala jazykem přírodních věd. Někteří autoři se domnívají, že idea přirozené společenské nerovnosti a sociální hierarchie, na níž byl založen politický řád ancien régime a kterou vyvrátila Francouzská revoluce, nalezla konzervativní záštitu právě v rasové ideologii. Darwinův přítel Joseph Hooker napsal Darwinovi v roce 1862, že pokládá knihu O původu druhů za přesvědčivou obhajobu úlohu aristokracie v dějinách, protože si nedokáže představit, jak by se demokratická nebo republikánská forma vlády dokázala vyrovnat s působením přirozeného výběru.

Přesto se nedá říci, že by v prvních desetiletích devatenáctého století došlo v Evropě k rozmachu rasového myšlení. Byl to nadále spíše okrajový intelektuální směr bez výraznějších reprezentantů. Výjimku představoval zejména francouzský socialista a Saint-Simonův žák Victor Courtet, který ve své knize z roku 1838 předvídal celoevropské rasové hnutí, které každé rase opět přidělí místo, jež jí náleží v hierarchii bytí na základě vrozených schopností a kvalit. Druhou výjimkou byl britský politik a budoucí konzervativní ministerský předseda Benjamin Disraeli, který byl rovněž relativně úspěšným literátem. Během svého živo-

ta vydal Disraeli jedenáct románů, ve kterých ukázal jako jeden z prvních, že rasový původ, v jeho případě původ židovský, může být zdrojem kolektivní pýchy a historických aspirací. Ve svých nejvýznamnějších románech, trilogii Coningsby, Sybil a Tancred, které uveřejnil ve čtyřicátých letech devatenáctého století, předložil Benjamin Disraeli rasový výklad dějin založený na židovské rasové nadřazenosti.

Za rozhodující období v intelektuálních dějinách Západu, během kterého se rozšířila rasová ideologie, jež posléze vyústila do nacistického rasového totalitarismu, pokládám padesátá léta devatenáctého století. Tehdy se zrodil nový intelektuální svět, který biologizoval západní pohled na dějiny, a tím je ztotožnil s přírodním procesem. Byla to pravděpodobně reakce na výsledky revoluce roku 1848, kdy liberálně nacionální směry utrpěly porážku, a v evropském politickém myšlení se prosadil důraz na hierarchii, fatalismus a historické síly, které se vymykají přímé lidské kontrole.

Sociální darwinismus, s nímž měl samotný Charles Darwin jen málo společného, otevřel cestu nejen pro ospravedlnění ovládnutí tzv. nižších méněcenných mimoevropských ras, ale i pro eugenické programy rasového zušlechtění v rámci samotné západní civilizace. Klíčovým argumentem francouzských kritiků rasismu, sociálního darwinismu a eugenického hnutí, Celestina Bouglého, Jeana Finota nebo Juliána Bandy, předních ideologů francouzské třetí republiky, bylo, že pokud bychom byli přinuceni volit mezi politickými ideály osvícenství a osvícenskou vírou ve vědu, pak bychom měli volit ideály. Sebevětší autorita a praktický užitek, které současná civilizace čerpá z přírodních věd, by nás neměly vystavit pokušení technokracie, jež by se v zájmu zvýšení sociální efektivity postavila proti základním principům demokracie.

Navzdory velkému rozšíření a vlivu rasové ideologie, sociálního darwinismu a eugenického hnutí v životě západní společnosti na počátku dvacátého století jsem přesvědčen, že podobně jako jiná extremistická hnutí by se neprosadily v míře, jakou známe například z nacistického rasového totalitarismu, pokud by nedošlo ke zhroucení či diskreditaci tradičního politického řádu. Právě ale politický kolaps západní civilizace v létě 1914 jim poskytl v zásadě nečekanou příležitost k realizaci vizí.

Ivo Budil, duben 2015

ŠOK

Mám rád naše klubové třetí úterky. O jednotlivých tématech souvisejících s problémy demokracie přednášejí vesměs kvalifikovaní lidé, hovoří zajímavě a vystupují tolerantně, takže i případné názorové rozdíly se řeší ve férové a věcné diskusi. Mimořádně zajímavá byla i přednáška pracovnice Masarykova ústavu o TGM a jeho pojetí demokracie. Nevyvolala ve mně připomínky, takže jsem v diskusi pouze podotkl, že si Masaryka nesmírně vážím, na prvním místě pak pro to, jak se zastával pravdy ve věcech Rukopisů a Hilsnera proti zfanatizovaným nacionalistickým davům. Přednášející reagovala slovy: „No, to zrovna není moc důležité“. To byl pro mne šok. Neboť zdaleka nešlo jen o toleranci k sebe-

prezentaci Čechů založené na nejsporném podvodu, ale i k odsouzení nevinného člověka spojené s dehonestací velké náboženské resp. národnostní či rasové skupiny obyvatel. Lež je nejučinnější zbraň zla proti dobru. Bez rizika omylu lze říci, že lež je hlavním viníkem všech sociálních katastrof, vši nespravedlnosti, všech válek a revolucí ve světě.

Začneme třeba Mnichovem a 15. březnem. Tím, jak mnoho lidí v Evropě uvěřilo báhorkám o nesnesitelném teroru, jakému jsou prý vystaveni Němci v ČSR, a to dokonce i v tzv. Druhé republice. Následují lži o rasové nadřazenosti Germánů a méněcennosti ostatních, zejména Židů. Na začátku války přichází velká sovětská lež o hromadné vraždě v Katyni. Není náhodou, že vrcholných výkonů ve lhaní dosahují zločinné totalitní státy, zejména Velkoněmecká říše a SSSR. Lež se však nevyhýbá ani demokraciím a může v nich sehrát fatální roli. Za své vítězství v posledních prezidentských volbách vděčí náš současný prezident jednak nehorázně mediální lži, jednak rozšířenému falešnému vědomí ohledně etnické čistky po konci války v ČSR. Nepříjemným zážitkem byla také četba memoárů všeobecně vážené britské ministerské expředsedkyně, která vzpomíná na svůj intenzivní boj proti sjednocení Německa v roce 1990 a varuje: „Vzpomeňte na rok 1870. Německo se sjednotilo a přešlo Francii“. Roku 1870 však Francie vypověděla válku Prusku a zahájila válečné akce, válku prohrála a v roce 1871 se pod vedením Pruska Německo sjednotilo. Obávám se, že tato dvojitá lež ovládá vědomí většiny Evropanů. A dnes je české vědomí otráveno nekonečným proudem lží o Evropské unii, o našich finančních vztazích s ní, o způsobu rozhodování v jejích orgánech, v němž prý absentuje demokracie. Není náhoda, že tyto lži snad ještě více než komunisté šíří političtí potomci příznivců rukopisných a hilsnerovských lží. Těch, kteří pořádali kravály v Osvobozeném a kteří se pokoušeli aplikovat Norimberské zákony už za Druhé republiky.

Bylo by třeba si uvědomit, že lhaní akceptované významnější částí obyvatelstva, ať již jsou jeho předmětem dějinné události nebo jejich hodnocení, snižuje, až anuluje hodnotu demokracie v dané společnosti. Znamená, že lidé hlasují pro něco, co si nepřejí, nebo naopak zamítají to, co je jejich přáním. To samozřejmě nikdy neuznají ti, kteří chápou demokracii formálně a pro něž jsou dvě kandidující strany a plenta ve volebních místnostech postačující podmínkou její existence. Ale má-li demokracie plnit realizovatelná přání lidí, pak platí, že pro lhaná demokracie není demokracií. Věci jsou ovšem ještě o něco složitější. Zdrojem falešného vědomí nemusí vždy být úmyslné podlé lži, jež by měly být trestným činem. Může jím být i nedostatečné poznání, za něž nelze nikoho obvinít (myslím, že např. pravda o globálním oteplování a skleníkových plynech je dnes nedosažitelná). Velkou odpovědnost mají však ti, kteří se o dostupnou pravdu nezajímají. To však je jiný problém, který není předmětem této stati. Demokracii to ovšem kontaminuje stejně jako lež a měla by proti tomu hledat obranu.

Funkcí lži může být i zastrašování. Ukázkou nám může být styl současné ruské propagandy, jejímž dosavadním vyvrcholením je po všech lžích o Ukrajině pořad ruské státní televize o sovětské invazi do Československa v srpnu 1968. Jde o nehoráznosti, jež mnohonásobně překonávají všechno, co

řekli Brežněv, Biľak, Tribuna i stanice Vltava a ta strašná špina zvaná Poučení z krizového vývoje. To snad ani nemůže být snaha o změnu názorů televizních diváků. Zřejmě jde o demonstraci síly určenou Čechům, občanům pobaltských států i Polákům. Má jim ukázat jejich bezmoc vůči něčemu tak absurdnímu. Neměli by to přehlédnout zejména šéfové vlád a států a ministři obrany. Téma lži úzce souvisí s nově se objevivším pojmem „přepisovač dějin“. Byl vymyšlen těmi, kteří jsou zamilováni do tradičně pojaté historie i s jejími prokazatelnými nepravdami a zatajováním toho, co se nehodí, a jejichž přáním je, abychom na osoby takto označené pohlíželi podobně jako na kapsáře nebo pedofily. Jenže přepisování samo o sobě je činnost mravně neutrální a kladný či záporný náboj získává podle toho, zda nás přibližuje pravdě, nebo zda se od ní vzdaluje. Odhalování nepravd a neúplných pravd je činnost vysoce záslužná.

At last but not least nezapomeňme na to, že lež se neomezuje jen na sféru politiky. Lež je v pozadí každého podvodu a už sama nutnost počítat s rizikem její přítomnosti v jednání jiných jednotlivců i institucí představuje obrovský pokles kvality života. Tímto článkem jsem chtěl především potvrdit, že Masarykův boj za pravdu je pro mne tím nejcennějším, co pro svůj národ a svět vykonal. Cennějším než všechny jeho ostatní činy. Říkám-li všechny, myslím všechny.

Jan Friedlaender, červen 2015

JAK JE TO S VŮLÍ DOMLUVIT SE?

Nemohu se zbavit dojmu, že nás v posledních dnech část kulturní i politické reprezentace velmi klame. V jejich proslovech i novinových člancích je nám předkládána jako nutná a ideální vlastnost politika jeho schopnost domluvit se a schopnost přistupovat na kompromisy. Pokud by tato moudra měla platit, tak by bylo v pořádku i jednání s poslanci (ostatně demokraticky zvolenými) za Komunistickou stranu Čech a Moravy. Každá ze zbývajících parlamentních stran ale voličům tvrdí S KOMUNISTY NIKDY (o pokoutních jednáních se moc nedovíme). Jak to tedy s tou schopností domluvit se a s politickými kompromisy vlastně je?

Má životní zkušenost je taková, že bývají i chvíle, kdy už není o čem se domlouvat a kdy také není možný žádný kompromis. Příkladem může být 21. srpen 1968. Okupace republiky pro mne a řadu dalších zůstala okupací. Nenechali jsme se přesvědčit, a tak náš názor ovlivnil na řadu let náš život. Nebylo ale o čem diskutovat. Diskutovali jiní – převlékali kabáty a bez uzardění využívali výhod, které jim rudé knížky a loajalita zaručovaly. Zarážející je, že výhody se po roce 1989 nezměnily, ti, kteří se dostali k moci, jich od prvé chvíle začali využívat pro sebe a své blízké. Služebný servis se nezměnil, a to ani personálně. Zůstaly speciální prodejny pro funkcionáře, nadstandardní lékařská péče a další výhody. Zpětně se zdá, že to vše je právě onou „domluvou“. Nakonec odtrženost politiků od normálního života je zřejmá. Zásadová Marvanová se svým partnerům ve vedení strany a v parlamentu nelíbila právě proto, že je

mohla připravit o výhody, ke kterým se díky úplné ignoraci slibů dávaných voličům dostali.

Ještě si dovolím vzpomínku. Po dubnovém plénu KSČ v roce 1969 jsme na rozhodnutí o změně polednového vývoje reagovali tím, že na dveře údržbářské dílny, v Karborundu Benátky nad Jizerou, jsme nakreslili černý čtverec a k němu připsali – USNESLI JSME SE, ŽE JE TO BÍLÝ KRUH. Toto naše paradoxní usnesení znamenalo jen další problémy mé i kolegů. Na problém kompromisního dohadování jsme ale upozornili s dostatečnou razancí. Tento paradox by si někteří současní straníci měli uvědomit. Existuje jen dvojí volba: SVĚDOMÍ, nebo NORMALIZACE. To druhé jsme už před lety prožili. Proto se nám kompromisy a domluvy za každou cenu nelíbí.

Na úplný závěr Vás určitě potěší text písně Vladimíra Vysockého, který, doufám, také připomene, že módní odmítání všeho ruského je pěkná pitomost.

JÁ NEMÁM RÁD (překlad: Milan Dvořák)

zdroj: <http://www.lojzozago.eu/text-nedena-chvika-poezie-vladimir-vysockij/>

*Já nemám rád, když něco končí smrtí.
Života pořád ještě nemám dost.
A nemám rád ty chvíle, kdy mě drtí
bud' otupělost, nebo zuřivost.
Nemám rád toho, kdo dokáže spojit
nadšení hrané s chladným propočtem,
a nesnesu, když někdo za mnou stojí
a dopisy mi přes rameno čte.
Já nemám rád, když hovor přerušili,
když někdo něco napůl udělá.
Já nemám rád, když do týla se střílí,
a koneckonců ani do čela.
Nesnáším šeptandu a dlouhé prsty,
červíka pochyb, pocty vítěze,
když někdo jezdí rukou proti srsti,
když někdo skřípe o sklo železem.
Nemám rád teplíčko a prázdné snění.*

*Radši si spálím za patami most.
Nemám rád toho, kdo čest klidně smění
za okázalou mravopočestnost.
Já na zlámaná křídla uvyknu si
a bez lítosti na ně pohlížím - i bezmoc-
nost, i násilí si hnusím.
Jen mi je líto Krista na kříži.
Já nemám rád sám sebe, když se bojím,
zuřím, když nevinný má utrpět,
když nechťejí mě nechat na pokoji
a když mě chtějí nechat na ocet.
Nehodlám sloužit obrovitým scénám
a milión za drobné směňovat.
Ať se svět chystá k světodějným změnám,
já tohle nikdy nebudu mít rád.*

Ivan Turnovec, květen 2015

VYJÁDRĚNÍ DOC. MUDR. RICHARDA KLUZÁKA, CSC., KE STANOVISKU DEMOKRATICKÉHO KLUBU Č. 60

Vážené předsednictvo Demokratického klubu,

číslo 1 Dk-Dialogu z 9. 3. 2015 se mi dostalo do rukou až nyní, protože jsem delší dobu v cizině. Považuji za svou povinnost vyjádřit svůj zásadní **nesouhlas** se Stanoviskem Demokratického klubu č. 60. Autor tohoto stanoviska není uveden, ale článek tvrdí neoprávněně totalitářským způsobem, že vyjadřuje mínění

všech členů Demokratického klubu, což jistě neodpovídá skutečnosti. Autor Stanoviska č. 60 je zřejmě pod vlivem neustálých útoků tak zvané veřejnoprávní české televize proti prezidentu Zemanovi, útoků, které jsou zřetelně dirigovány osobami typu Kalousek a Schwarzenberg.

Dokladem je např. skutečnost, že běžnému poslanci Kalouskovi je v televizi dáno desetkrát až dvanáctkrát více času a prostoru než prezidentu republiky. Přitom jsou projevy prezidenta buď zcela ignorovány, nebo jsou zveřejněny jen jejich části vytržené z kontextu a okamžitě kritizované Kalouskem nebo jím ovlivněnými redaktory. Řadu konkrétních příkladů nepřijatelného postupu České televize mohu na přání poskytnout. Je přitom tragikomické, že nejvyššímu představiteli státu není v televizi dána možnost, aby se proti útokům mohl bránit. Již kriminálního charakteru byla skutečnost, kdy Česká televize objednala k interview dvě mladé cizinky pochybné pověsti a vyzvala je, aby diskutovaly o tom, zda má být český prezident odvolán a posílaly mu přes českou televizi urážlivé nadávky.

Pokud se týče zahraniční politiky: Přímo zvolený prezident není nějaký šašek, který je povinen v řadě problémů, zejména v otázkách zahraniční politiky papouškovat postoje vlády. Přitom je každému myslícímu občanovi jasné, že vláda se během funkční doby prezidenta může úplně změnit, zahraničně-politické názory nové vlády mohou být zcela odlišné od vlády nynější – a prezident by pak musil papouškovat zcela protichůdné názory a tím svůj úřad zesměšnit. Základem demokracie je svoboda přesvědčení, svoboda slova. Tato svoboda platí pro všechny občany včetně prezidenta republiky. Je s podivem, že právě Demokratický klub se staví na stranu těch, kteří chtějí svobodu přesvědčení prezidenta a jiných ústavních činitelů potlačovat, tedy proti základům demokracie.

Prezident Masaryk kdysi na základě svého přesvědčení řekl pravdu o pravosti rukopisů. Sklidil za to zuřivou kampaň svých politických odpůrců. Prezident Zeman řekl pravdu už mnohokrát, např. o výsledku referenda Krymu (aniž by z toho vyvozoval politické důsledky) – a sklidil nenávistnou kampaň některých medií, hlavně České televize. Přitom průběh tohoto referenda byl i podle nezávislých pozorovatelů naprosto svobodný, což nepřekvapuje, protože skoro všichni obyvatelé jsou Rusové. Ať už jde o zahraniční politiku, nebo zahraniční obchod nebo cokoliv jiného - nepřátelé prezidenta, kteří ovládají televizi, kritizují naprosto vše.

I v nejvyspělejších demokratických státech jsou často stanoviska prezidenta a vlády zcela odlišná – a nikdo v těchto státech nenutí prezidenta, aby pokorně vystupoval proti svému přesvědčení. Stanovisko Demokratického klubu č. 60 k projevům prezidenta je jednostranné a tedy nedemokratické. Pokud se týká event. zveřejnění stanoviska mého, nemám žádné iluze: v současné době je zvykem, že zveřejněny jsou pouze názory identické s názory příslušného redaktora. (došlo emailem 2. 7. 2015)

ODPOVĚĎ (7. 7. 2015, OTEVŘENÝ DOPIS)

Vážený kolego, vítáme jakákoliv vyjádření k vydávaným stanoviskům, a pokud mají podstatný charakter, tak je v dalším čísle Dk-Dialogu publikujeme. Ve Vašem kritickém dopisu je řada zásadních tvrzení, a proto jej v plném znění

otiskujeme. Zároveň však upozorňuji na některá tvrzení, která neodpovídají skutečnosti. Nikde se neříká, že naše stanoviska vyjadřují mínění všech členů Klubu a je zcela logické, že někteří členové mají jiné názory. Jménem Klubu konečnou formulaci stanovisek schvaluje politická komise, která je na určité období (zpravidla jednoho roku) jmenována výkonnou radou Klubu. Její činnost se řídí dokumentem *K registrovaným stanoviskům Demokratického klubu*, schváleným ústředním výborem Klubu dne 22. 3. 2005, jehož znění přikládám. V současné době má tato komise 7 členů, což je optimální počet pro její efektivní fungování.

S kolegiálním pozdravem
Zdeněk Pavlík, politický konzultant výkonné rady

ODEŠEL NEDEMOKRAT

Po oněch téměř 25 let mého členství v Klubu jsem byl několikrát pověřen, abych se na těchto stránkách rozloučil s lidmi, kteří se obzvláště zasloužili o naši demokracii. Naposledy to byl pan Paumer, ten třetí od Mašinů, jak sám říkal, a před ním nezapomenutelný Pavel Tigrid. Unikl mi, bohužel, Václav Havel. Asi to tehdy bylo pro člověka vracejícího se z nelehké choroby příliš velké téma. Škoda, přišel jsem tím o možnost být pojat do seznamu slušných lidí, který vytvořil a udržuje jeden nenávidný český fašista.

Tentokrát se pověřuji sám, abych vzpomněl člověka, který demokratem nazván být nemůže. V nedávných dnech totiž zemřel ve věku 91 let Dr. Harry Lee Kuan Yew, dlouholetý předseda singapurské vlády (1959-1990), v posledních 15 letech pak Senior Minister, jenž si i v této funkci podržel rozhodující vliv. Téměř 40 let stál také v čele nejsilnější politické strany, Strany lidové akce. Jeho vláda získala legitimitu především svým výkonem. Za jeho vlády se zůstala ostrovní kolonie změnila v bohatý kvetoucí stát, jehož HDP na hlavu je v paritě kupní síly vyšší než švýcarský či americký, v němž korupce téměř neexistuje, kde celá řada národností a etnických skupin žije v míru a kde je ve veřejném prostoru vzorný pořádek. Jeho způsob vládnutí měl ovšem silné demokratické deficity. Zejména pokud jde o zacházení s politickou opozicí a svobodu médií. Takže o demokratické legitimitě jeho vlády lze hovořit stěží. Za demokratický deficit nemohu ovšem považovat jeho pověstně tvrdé zákony na udržení veřejného pořádku. Nemyslím si, že občané jsou ve jménu demokracie povinni snášet klíčkování mezi žvýkačkami, nedopalky a psími exkrementy, ohrožování rakovinou z cigaret svých bližních nebo ničení svého majetku sprejerskými tlupami.

Leeův odchod se stal impulsem k výměně názorů na vztah svobody a prosperity. Lee hlásal, že úplná demokracie by ohrožovala stabilitu. A byl si vědom, že přiblížení se úplné demokracii závisí na stavu společnosti, na jejím vzdělání, na jejích tradicích. Sám jsem před časem napsal, že pro dosažení kvalitní demokracie je třeba, aby byla zaváděna postupně. Přesněji to nedávno napsal v Lidových novinách Edvard Outrata: především právní stát, vzdělání obyvatel a pak teprve úplná demokracie.

Historie poskytuje řadu krajně negativních příkladů následků náhlého vypuknutí úplné demokracie. Stačí poukázat na tzv. Velkou revoluci francouzskou, nebo na většinu zemí, do nichž přišlo Arabské jaro. Češi byli v této věci na dobré cestě, postupovali od nerovných voleb v kuriích až k všeobecným a rovným volbám v roce 1907. V roce 1938 byl však tento vývoj na 51 let přerván, což se na obnovení demokracii nemohlo neprojevit.

O premiéru Leeovi se za jeho života vyjádřila i přes všechnu jeho kontroverznost s úctou i řada demokratických státníků. Pokud by se, jakkoli je to nepravděpodobné, jednou naplnila Fukuyamova představa o globálním vítězství liberální demokracie, pak by Singapur této epochy byl zajisté považován za klasický příklad predemokratické státní formy v poslední etapě předcházející její transformaci na demokracii. Pak by bylo také možno pozměnit nadpis tohoto článku.

Jan Friedlaender, duben 2015

VÍTE, ŽE ...

... se můžete zaregistrovat na 19. konferenci Forum 2000 s názvem „Demokracie a vzdělávání“, která se uskuteční ve dnech 13.–16. září 2015 v Praze a dalších středoevropských městech?

V případě zájmu o účast na konferenci se prosím zaregistrujte prostřednictvím online registračního systému. Registrace probíhá do pondělí 31. srpna 2015 nebo do naplnění kapacity. Více informací o delegátech a programu konference včetně registrace naleznete na webových stránkách <<http://www.forum2000.cz/cz/projekty/konference-forum-2000/2015/>> <http://www.forum2000.cz/>

...v centru DOX proběhla 14. 11. 2014-16. 3. 2015 pozoruhodná výstava?

Z tiskové zprávy: Zažíváme po dlouhodobém šíření demokracie její ústup? Co naznačují úspěchy populistických politiků, návrat autoritářských režimů či masivní sledování a mizející soukromí občanů? Výstava MODY DEMOKRACIE v Centru současného umění DOX představila na projektech českých i zahraničních umělců příběhy demokracie ze zemí celého světa. Předložila inspirativní příběhy demokracie, které se odehrávají na různých úrovních – od městské čtvrti, přes velkoměsto, autonomní oblast, stát, až po globální měřítko. Tyto příběhy současně ukazují, jak lokální demokratickou praxi dnes formují globální trendy a naopak. Více na www.dox.cz

Jitka Nováková

VIII. VALNÁ HROMADA DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Valná hromada je důležitou událostí v životě Klubu. Kromě volby funkcí poskytuje možnost všem členům, aby se kriticky vyjádřili k činnosti Klubu, aby zhodnotili, jak bylo splněno usnesení minulé valné hromady,

a doporučili, čemu by se mělo věnovat více pozornosti v budoucnosti. Zejména by měli kriticky zhodnotit obsah stanovisek Klubu, která jsou určena širší veřejnosti a mají za cíl ovlivnit politické představitele, pravidelná setkání i obsah a zaměření Dk-Dialogu. VIII. valná hromada Dk se bude konat dne 28. listopadu 2015.

Výkonná rada Demokratického klubu

Z ČINNOSTI DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Také v dalších měsících pokračovala pravidelná setkání členů a přátel Klubu k aktuálním politickým otázkám. V březnu se kol. Petr Mach věnoval ústavním limitům zdanění a zadlužování, v dubnu promluvil kol. Ivo Budil o moderní demokracii a rasové imaginaci, v květnu hovořila kol. Jana Matesová o vývoji americké demokracie a v červnu vystoupil kol. Ondřej Wagner s vlivem rozvoje komunikací na vývoj demokracie.

POZVÁNKA

Další setkání členů a přátel Demokratického klubu se koná v úterý dne 21. července 2015 v 17 hod. v Měšťanské besedě, Jungmannova ulice 17, Praha 1, místnost 205. Setkání uvede kol. Zdeněk Pavlík s tématem Problémy volebních systémů z hlediska demokratismu. Také srpnové setkání se uskuteční v úterý, dne 18. srpna 2015. Úvodní slovo předběžně přislíbil kol. Pavel Žáček. Pozvánky na tato setkání zasíláme pouze elektronicky. Pokud je nedostáváte, nemáme Vaši e-mailovou adresu.

Yydavatel: Demokratický klub, Františka Křížka 1, 170 00 Praha 7.

Telefonní číslo: 221 506 733 (též záznamník);

e-mail: dklub@volny.cz webová stránka: <http://www.demokratickyklub.cz>

Bankovní spojení Demokratického klubu:

Česká spořitelna, a.s., pobočka č. 01/103, Praha 1, Rytířská 29, číslo účtu 1923868339/0800

IBAN CZ 76 0800 0019 2386 8339 SWIFT GIBACZPX

Redakční rada: Zdeněk Kalvach (odpovědný redaktor), Radovan Jelínek, Jitka Nováková a Zdeněk Pavlík

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 2471/93 ze dne 20. 12. 1993. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. 6759.

Příspěvky jednotlivých autorů, členů i nečlenů Dk, nemusejí vyjadřovat názory Klubu. Tyto jsou vyjádřeny pouze v oficiálních (číslovaných) stanoviskách Demokratického klubu.